

De ce „*Radu Rosetti*” ?

Păstrătoare a memoriei umanității, *BIBLIOTECA* este nu doar un spațiu al documentelor, ci, mai ales, un spațiu al energiilor creatoare, al spiritualității, al reprezentării exemplare, un spațiu al marilor oameni și al mărturiilor sustragerii meritate din efemer. Biblioteca este, nu în cele din urmă, un climat, o stare perpetuată dintr-o înțelegere deplină a rosturilor existenței, a prezenței, neîntâmplătoare în locuri și timpuri, dintr-o asumare superioară a rolului personal într-o lume ce poate fi îndreptată prin fapte argumentate și cu suflarea *CULTURII*.

Biblioteca unei comunități este a oamenilor ce o fac să trăiască, a oamenilor de azi, de mâine, *BIBLIOTECA* nebănuitelor generații ce se vor ridica, în bună parte și prin pașii înscriși pe diagonalele cunoașterii de cei de ieri. Legătura cu personalitățile depășește timpul, devine cu atât mai strânsă cu cât *LOCURILE* sunt cele care legitimează identificarea cu marile nume, cu opera și faptele lor de viață. Tocmai de aceea biblioteca este și un spațiu al recunoașterii.

Recuperarea trecutului cultural local, reabilitarea și impunerea imaginii personalităților născute, formate sau care și-au lăsat amprenta asupra existenței socio-culturale și materiale de pe aceste meleaguri sunt fără îndoială parte din misiunea instituțională a bibliotecii. În acest sens, colectivul Bibliotecii Municipale a dus o susținută muncă de cercetare, recuperând contribuții de valoare, întorcând din uitare oameni și nume, tocmai spre a-și găsi *NUME* și veghere spirituală, din renume ... în renume.

Astfel, în 1995 oamenii Bibliotecii au simțit că este momentul alegerii. Din galeria marilor cărturari moldoveni, numele lui Radu Rosetti, "boier de viță veche din marea familie a Rosetteștilor, al cărei cronicar și genealog se făcu, fără fumuri nobiliare, cu noțiunea exactă a condiției castei" (G. Călinescu) s-a impus aproape de la sine. Prin Hotărârea 179 / 22 dec. 1995 a Consiliului Județean Bacău se atribuie Bibliotecii Municipale denumirea "Radu Rosetti", completându-se astfel demersul conducerii Bibliotecii și al administrației locale, numele Rosetteștilor onorând de acum și oficial Oneștiul.

Născut în Iași, la 14 septembrie 1853, personalitate marcantă a începutului de secol XX, Radu Rosetti descinde dintr-o familie ilustră, care a dat Moldovei domnitori, atât în linie maternă, cât și paternă, precum și numeroși protagoniști ai vieții social politice.

Părinții lui
Rosetti

Radu

Copilăria și tinerețea și le-a petrecut la Căiuți, satul Pralea, la moșia părinților săi (Logofătul Răducanu Rosetti și Aglae Ghica-Rosetti, fiica Domnitorului Ghica). Și-a început studiile acasă, potrivit tradiției, cu profesori străini și le-a continuat la Geneva, Paris și

Toulouse, unde a obținut bacalaureatul în științe în 1873. Întors în țară după moartea tatălui său, Radu Rosetti va reveni la Căiuți, unde va locui împreună cu familia sa până în 1888, an în care va fi nevoit să înstrăineze moșia Căiuți și să se mute la Tg. Ocna, în fosta casă a lui Costache Negri, apoi la Bacău.

Radu Rosetti împreună cu soția,
cei 4 copii și guvernanta,
în fața conacului de la Căiuți

Conacul de la Căiuți (după 1990)

A avut o carieră politică scurtă, fiind prefect de Roman, Brăila și Bacău, deputat în mai multe legislaturi, director general al închisorilor, director al departamentului "Lucrări speciale și cercetări istorice" în Ministerul de Externe, membru în delegația pentru stabilirea frontierelor cu Ungaria, Austria și Bulgaria.

Radu Rosetti

Radu Rosetti este autor al numeroase studii de istorie, genealogie, istorie socială, polemici, comentarii politice și pagini de literatură în volume și în prestigioase publicații ale vremii: „Analele Academiei Române”, „Revista Nouă”, „Convorbiri literare”, „Adevărul literar și artistic”, „Viața românească”, „Lumea”, „Convorbiri critice”, „Epoca” ș.a. Romanul său de debut, „Cu paloșul: Poveste vitejească din vremea descălecatului Moldovei” s-a bucurat de un mare succes de public, fiind premiat în 1906 de Academia Română (împreună cu „Floare ofilită” a lui Mihail Sadoveanu, cu volumul „Credințe” de Șt. O. Iosif, „Dramaturgia română” de M. Dragomirescu) și cunoscând la scurt timp reeditări, precum și alte scrieri ale sale. „Amintirile” lui Radu Rosetti, publicate în 3 volume la Cultura Românească, Imprimeria Fundației Culturale „Principele Carol” între anii 1922-1930 sunt poate nu „cea mai prestigioasă contribuție memorialistică din literatura română” cum le considera E. Lovinescu, dar sunt, fără îndoială, cea mai importantă operă a lui Radu Rosetti, chiar și numai prin aceasta, permanența în spațiul literar românesc fiind justificată.

Panoramă vastă a societății moldovene de secol XIX și nu numai, roman autobiografic și nu numai, perspectivă individuală și nu numai, „Amintirile” lui Radu Rosetti sunt un *TIMP*, aducând dincolo de dimensiunea personală a unui trecut uman reproiectat o întreagă epocă, un ansamblu unitar și dinamic de valori, instituții, norme, tradiții, tabieturi, un fond de mentalități și componente specifice, de mișcări de idei, factori sociali multipli și diferite conjuncturi tonice și, nu în ultimul rând, oameni, locuri și fapte.

Radu Rosetti s-a stins la 12 februarie 1926, la București, lăsând în urmă multe proiecte și lucrări neterminate.

Între Căiuți și Tg. Ocna, memoria lui Radu Rosetti este prezentă la Onești, Biblioteca nefiind doar o casă și a cărților sale, ci instituția menită să-i redea și să-i mențină locul în conștiința publică și în istoria culturală a acestor meleaguri.

Considerând că ne revine datoria morală și obligația profundă de a întregi ecoul prezenței Rosetteștilor în zonă, demersurile legate de „întoarcerea acasă” a acelor personalități care dau specificitate și consistență simbolurilor oneștene au fost continuate de Biblioteca. În 1997, cu ocazia împlinirii a 120 de ani de la nașterea academicianului g-ral Radu R. Rosetti a fost lansată propunerea acordării numelui acestuia străzii Progresului, legând astfel vechiul și noul sediu al instituției cu un alt reper oneștean important pentru „eroul de la Răzoare”: Monumentul Eroilor din primul Război Mondial. Aceasta s-a împlinit prin Hotărârea Nr. 26 / 18 aprilie 1997 a Consiliului Județean Bacău.

Fiul patronului spiritual al Bibliotecii, generalul Radu R. Rosetti s-a născut la 1 aprilie 1877 în conacul de la Căiuți. După terminarea cursului primar la școala din comuna natală își continuă studiile la Liceul Național din Iași, urmează cursul pregătitor pentru Școala de poduri și șosele, în 1899 este absolvent al Școlii Militare de artilerie și geniu, iar în 1906 al Școlii superioare de Război.

Radu R. Rosetti a avut o merituosă activitate ca șef al Biroului Operații din cadrul Marelui Cartier General, ca ofițer de Stat Major și apoi comandant al Regimentului 47 / 72 Infanterie; este rănit în lupta de la Răzoare (6 august 1917), pentru faptele sale eroice fiind decorat prin decret regal cu cea mai înaltă distincție militară, „Ordinul Mihai Viteazul”, clasa a III-a. După război este numit atașat militar la Londra, apoi comandant de brigadă și, ulterior, director al Cursurilor de pregătire pentru ofițerii superiori. În 1924 este înaintat la gradul de general.

Reputat practician și teoretician, autor al unor studii de Istorie și teorie militară de incontestabilă importanță, președinte al Consiliului de Conducere al Muzeului Militar Național, muzeu pentru înființarea căruia militase încă din 1914, Radu R. Rosetti este din 1927 membru corespondent, iar din 1935 membru titular al Academiei Române. Între anii 1931-1940 conduce Biblioteca Academiei.

Considerat drept cel mai important cercetător al istoriei militare a poporului român, om de o aleasă cultură, generalul academician Radu R. Rosetti, care pe parcursul întregii sale vieți a detestat totalitarismul, a fost determinat să accepte în 1941 funcția de ministru Educației naționale, cultelor și artelor, motiv pentru care, ulterior, a fost arestat din ordinul unui Tribunal al poporului, sfârșindu-și zilele în închisoarea Văcărești, la vârsta de 72 de ani, la 2 iunie 1949. Surorile lui Radu Rosetti, Margareta Jurjea Negrilești și Zoe Balș își dorm somnul de veci în cimitirul Bisericii Sf. Nicolae din Onești, iar părinții sunt înmormântați în cimitirul de la Căiuți.

Recunoașterea Rosetteștilor ca fii ai Oneștiului și ai împrejurimilor a condus la extinderea cercetărilor referitoare la trecutul cultural al zonei. Patrimoniul Bibliotecii s-a îmbogățit (fotografii de epocă, documente, reviste al secolului trecut, lucrări ale lui Radu Rosetti

și ale fiului acestuia ori cu referiri la opera și biografia celor două personalități, corespondență, ediții princeps), iar oneștenii au câștigat *o familie spirituală*.

Descendenții familiei Rosetti au răspuns generos tuturor invitațiilor venite din partea Bibliotecii, participând la simpozioane și colocvii, întreținând o corespondență calduroasă cu conducătorii instituției și făcând neprețuite donații de documente.

Dacă cei care se află în țară sunt ori de câte ori este posibil alături de noi (doamna Elisabeta Varlam, fiica generalului Radu R. Rosetti, dl. Ion Varlam, diplomat al Școlii Franceze de Științe Politice, strănepot al lui Radu Rosetti și dl. Radu Beldiman, nepot), descendenții și colateralii aflați în străinătate (Radu Mănoiu - New Milford SUA, Ștefan J. Fay – Franța) ne trimit documente, lucrări personale și mărturii despre Onești.

Descendenți ai familiei Rosetti participand la diverse evenimente ale bibliotecii